

การเลี้ยงและการจัดการไก่ไข่ระยะไก่อุ่น (Replacement pullet management)

ไก่ไข่ระยะกำลังเจริญเติบโตมักจะเรียกรวม ๆ ว่า ไก่อุ่นทดแทน (Replacement pullet หรือ อาจจะใช้คำว่าไก่อุ่น (Pullet) อย่างเดียวกันก็ได้ ซึ่งจะรวมถึงการเลี้ยงและการจัดการในระยะกก ระยะไก่อุ่น และระยะไก่อุ่นก่อนไข่ การเลี้ยงไก่อุ่นมีทั้งที่เป็นการเลี้ยงบนพื้นและการเลี้ยงบนกรง การเลี้ยงและการจัดการไก่อุ่นบนพื้นจะมีวิธีการจัดการคล้ายกับการเลี้ยงไก่กระทง ในบทนี้จะกล่าวถึงการเลี้ยงและการจัดการไก่อุ่นบนกรงเป็นหลัก

การเลี้ยงไก่อุ่นระยะกกและระยะไก่อุ่น (Brooding and growing)

การเลี้ยงไก่อุ่นบนกรงจะมีวิธีการเลี้ยง 3 รูปแบบดังนี้

1. กกลูกไก่อุ่นบนพื้น (0-6 สัปดาห์) ระยะไก่อุ่นจะเลี้ยงบนกรง (6-18 สัปดาห์)
2. กกบนกรงแล้วย้ายไปยังโรงเรือนไก่อุ่นโดยจะมีการเลี้ยงอยู่บนกรง
3. กกและเลี้ยงไก่อุ่นบนกรงภายในโรงเรือนเดียวกัน

ขนาดกรง

ขนาดและลักษณะของกรงเลี้ยงไก่อุ่นในปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้เหมาะสมสำหรับไก่และสะดวกในการจัดการ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตามบริษัทผู้ผลิต อย่างไรก็ตาม กรงจะต้องมีความสูงเพียงพอที่ไก่จะยืนแล้วรู้สึกสบายไม่อึดอัด โดยทั่วไปความสูงของกรงกก-ไก่อุ่นจะมีความสูงประมาณ 14-16 นิ้ว (31-41 เซนติเมตร) ความกว้างและความลึกของกรงขึ้นกับความเหมาะสม ขนาดกรงที่มีจำหน่ายในปัจจุบันเช่น

กว้าง x ลึก = 14 x 20 นิ้ว

กว้าง x ลึก = 24 x 24 นิ้ว

กว้าง x ลึก = 24 x 30 นิ้ว

กว้าง x ลึก = 30 x 28 นิ้ว

กรงขนาดนี้สามารถกกลูกไก่ได้ตั้งแต่ 15-35 ตัว/กรง ในช่วง 4 สัปดาห์แรก และในระยะไก่อุ่นสามารถเลี้ยงไก่ตั้งแต่ 8-18 ตัว/กรง

พื้นกรง

1. วัสดุ (Material) วัสดุทำพื้นกรงแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1.1. พื้นตาข่ายหรือพื้นลวดถัก (Welded wire fabric) มีขนาดช่องตาข่าย 0.5 x 2 นิ้ว (1.3 x 5.1 ซม.) หรือขนาด 1 x 1 นิ้ว (2.5 x 2.5 ซม.) ขนาดของลวดตาข่ายจะต้องไม่น้อยกว่า 14 เกจ

(Gauge) ถ้าหากพื้นกรงมีช่องตาข่ายกว้างกว่า 1 นิ้ว ควรจะใช้กระดาษปูพื้นกรงในระยะ 2 สัปดาห์แรก เพื่อมิให้เท้าลูกไก่ต่งร่องตาข่ายก็ได้

1.2. ตาข่ายพลาสติก (Plastic) พื้นตาข่ายพลาสติกอาจทำจากวัสดุที่เป็นพลาสติกล้วน ๆ หรือตาข่ายโลหะที่เคลือบด้วยพลาสติกเพื่อป้องกันการเกิดสนิมและการกัดกร่อนเนื่องจากมีมูลสะสม

2. ความลาดเท (Slope of floor) กรงสำหรับกกลูกไก่ไม่จำเป็นต้องมีความลาดเอียง

3. ด้านหน้ากรง (Front of cage) ด้านหน้าของกรงมักจะเป็นที่วางอุปกรณ์ให้อาหาร ช่องด้านหน้าควรออกแบบให้สามารถปรับขนาดความกว้างได้เพื่อป้องกันมิให้ลูกไก่ลอดออกมานอกกรงได้ในขณะยังเล็กอยู่ ในขณะที่เมื่อไก่ใหญ่ขึ้นก็ยังสามารถลอดออกมากินอาหารด้านหน้าของกรงได้ด้วย

4. ประตูกรง (Gates) ประตูเปิดปิดกรงควรจะต้องติดตั้งให้อยู่ด้านหน้าของกรง ขนาดประตูควรกว้างพอที่จะจับไก่เข้าออกได้อย่างสะดวก

5. อุปกรณ์ให้น้ำ (Waterers) อุปกรณ์ให้น้ำมักจะใช้แบบนิปเปิล และแบบถ้วย (Cup) อุปกรณ์ให้น้ำจะต้องสามารถปรับระดับความสูงต่ำได้เพื่อให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของไก่แต่ละช่วงอายุ

6. อุปกรณ์ให้อาหาร (Feeder) อุปกรณ์ให้อาหารมักจะใช้แบบรางวางไว้ด้านหน้ากรงและมักใช้ระบบขนส่งอาหารด้วยเกลียวสว่าน (Auger) แบบสายพานเหล็ก (Chain) หรือกระพ้อส่งอาหาร (Hopper) ในระยะไก่เล็กจะต้องใช้รางอาหารขนาดเล็กหรือถาดอาหารวางไว้ในกรงแล้วให้อาหารด้วยมือเมื่อไก่โตขึ้นจึงเปลี่ยนมาให้อาหารระบบรางที่วางไว้หน้ากรง

การกกลูกไก่และเลี้ยงไกรุ่นบนกรงแต่อยู่คนละโรงเรือน

การเลี้ยงลูกไก่ระบบนี้ จะมีการกกลูกไก่ในกรงกกที่ติดตั้งระบบการให้ความร้อน ขนาดตาข่ายอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารมาให้มีขนาดเหมาะสมสำหรับไก่เล็ก เมื่อไก่โตขึ้นก็จะย้ายไปยังอีกโรงเรือนหนึ่งที่มีกรงและอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารขนาดใหญ่กว่า ระบบนี้มีข้อดีและข้อเสียดังนี้

ข้อดี

1. ใช้พื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการเลี้ยงไก่แบบกกและไกรุ่นบนกรงเดียวกัน โดยเฉพาะเมื่อเลี้ยงไกรุ่นหลาย ๆ ชั้น

2. สามารถทำความสะอาดโรงเรือน กรง และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้สะดวก

3. ต้นทุนในการกกลูกไก่จะต่ำกว่า เนื่องจากภายในโรงเรือนสามารถกกลูกไก่ได้มากกว่า เมื่อไก่โตขึ้นก็สามารถย้ายไปยังโรงเรือนไกรุ่นได้มากกว่า 1 โรงเรือน

ข้อเสีย

1. มีการเคลื่อนย้ายไก่ทำให้เกิดความเครียดได้ และเป็นการเพิ่มต้นทุนเนื่องจากการเคลื่อนย้ายไก่จากโรงเรือนหนึ่งไปยังอีกโรงเรือนหนึ่ง หรือจากฟาร์มหนึ่งไปยังอีกฟาร์มหนึ่ง

2. มีช่วงเวลาที่ไม่ได้ใช้โรงเรือนนานกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรือนกกลูกไก่

การกกลูกไก่และเลี้ยงไก่รุ่นในโรงเรือนเดียวกัน

ระบบนี้จะเลี้ยงไก่อยู่ในโรงเรือนเดียวกันตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 18 สัปดาห์ หรือจนกว่าจะย้ายไปยังโรงเรือนไก่ไข่ การเริ่มต้นเลี้ยงมักจะเริ่มต้นกกลูกไก่ในทรงชั้นที่ 1-2 เมื่อไก่โตขึ้นหรือมีอายุประมาณ 4 สัปดาห์ก็จะย้ายไปยังกรงที่เหลือนับบน จำนวนกรงทั้งหมดและขนาดของกรงจะต้องเพียงพอกับความต้องการของไก่เมื่อโตขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง จำนวนไก่ที่เลี้ยงในระยะกจะต้องคำนวณให้พอดีกับจำนวนไก่ที่สามารถเลี้ยงได้เมื่อไก่โตขึ้น ถ้าหากเลี้ยงไก่ในระยะไก่รุ่นหนาแน่นเกินไปอาจจะทำให้น้ำหนักตัวและสมรรถภาพด้อยลง

ข้อดี

1. ไม่ต้องเคลื่อนย้ายไก่ไปยังโรงเรือนอื่นจึงไม่ทำให้เกิดความเครียด
2. มีระยะพักแล้า (Down time) สั้นกว่าระบบอื่น
3. ใช้แรงงานในการเลี้ยงน้อยกว่า เนื่องจากการทำวัคซีนและการตัดปากสามารถทำได้ในขณะที่ทำการย้ายกรงในช่วงอายุ 4 สัปดาห์

ข้อเสีย

1. ค่าก่อสร้างโรงเรือนสูงกว่า เนื่องจากจะต้องมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการก การเลี้ยงไก่เล็ก และการเลี้ยงไก่ใหญ่ภายในโรงเรือนเดียวกัน
2. ประสิทธิภาพการใช้พลังงานในการกจะต่ำกว่า เนื่องจากในระยะกมักจะเลี้ยงไก่หนาแน่นต่ำกว่าการกในโรงเรือนที่ออกแบบมาเพื่อการกลูกไก่โดยเฉพาะ
3. การใช้งานเครื่องกจะไม่คุ้มค่า เนื่องจากเครื่องกจะใช้ในไก่อายุน้อยเท่านั้น ซึ่งปกติจะใช้เพียง 3-4 สัปดาห์แรกเท่านั้น หลังจากทีไก่โตขึ้นก็จะได้ใช้อีกเลยจึงทำให้เสียโอกาสในการใช้งาน

การจัดการลูกไก่ในกรง

ความต้องการพื้นที่การเลี้ยง อุปกรณ์ให้น้ำและอุปกรณ์ให้อาหาร

ความต้องการพื้นที่การเลี้ยง พื้นที่อุปกรณ์ให้น้ำและอาหารจะแตกต่างกันตามสายพันธุ์ของไก่และขนาดลำตัว ความต้องการพื้นที่การเลี้ยง อุปกรณ์ให้น้ำและอาหารดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงความต้องการพื้นที่การเลี้ยง อุปกรณ์ให้น้ำและอุปกรณ์ให้อาหารสำหรับไก่ไข่รุ่นที่เลี้ยงบนกรง

	อายุ 0-5 สัปดาห์		อายุ 6-18 สัปดาห์	
	ตร. นิ้ว	ตร. ซม.	ตร. นิ้ว	ตร. ซม.
พท.การเลี้ยง/ตัว				
ไก่เล็กฮอร์นขาว	24	155	45	290
ไก่ไข่สีน้ำตาล	28	181	54	348
พท.การให้อาหาร/ตัว				
ไก่เล็กฮอร์นขาว	2.0	5.1	2.5	6.4
ไก่ไข่สีน้ำตาล	2.2	5.6	2.7	6.9
พท.การให้น้ำ/ตัว				
ไก่เล็กฮอร์นขาว	0.75	1.9	1.0	2.5
ไก่ไข่สีน้ำตาล	0.8	2.0	1.2	3.0
จำนวนตัว/อุปกรณ์				
นipple (Nipple)				
ไก่เล็กฮอร์นขาว	15		10	
ไก่ไข่สีน้ำตาล	12		8	
ถ้วย (Cup)				
ไก่เล็กฮอร์นขาว	25		15	
ไก่ไข่สีน้ำตาล	19		13	

ที่มา : Bell and Weaver (2002) หน้า 985

การให้อาหารลูกไก่ระยะกก

ลักษณะของอาหาร (Feed form)

การให้อาหารลูกไก่เล็กควรให้อาหารแบบผงหรือแบบเม็ดบีดแตก (เกล็ด) การให้อาหารเม็ดบีดแตกจะทำให้ไก่จิกกินมากกว่าการให้อาหารแบบผง อาหารมื้อแรกจะให้หลังจากที่ไก่ได้ดื่มน้ำแล้วประมาณ 3 ชั่วโมง โดยการอาหารโรยอาหารลงบนพื้นที่ปูด้วยกระดาษหรืออาจจะใช้รางอาหารขนาดเล็กวางให้ไก่กินไว้ใกล้ ๆ กับรางอาหารอัตโนมัติในช่วงอายุ 3 วันแรกเพื่อให้ลูกไก่ได้รู้จักรางอาหาร การให้อาหารลูกไก่ในระยะนี้ควรให้ด้วยมือเนื่องจากสามารถควบคุมปริมาณอาหารที่ได้ดีดีกว่า จนกระทั่งลูกไก่รู้จักกินอาหารจากรางอาหารแล้วจึงเริ่มต้นเดินเครื่องให้อาหารอัตโนมัติ

ปริมาณอาหารที่กิน (Feed consumption)

ปริมาณอาหารที่ไก่กินจะต้องมีการบันทึกไว้ เพื่อคำนวณปริมาณอาหารที่ไก่กินทุก ๆ สัปดาห์ เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการกินอาหารที่แนะนำโดยบริษัทผู้ผลิตสายพันธุ์ไก่และเพื่อเป็นการ

ติดตามผลการจัดการอีกด้วย เนื่องจากปริมาณอาหารที่ไก่กินนั้นจะมีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สายพันธุ์ ส่วนประกอบของอาหาร อุณหภูมิภายในโรงเรือน น้ำดื่ม และโรค ฯลฯ

ตาราง 2 คำแนะนำปริมาณอาหารที่กินสำหรับไก่ไข่พันธุ์เล็กฮอร์นขาวและไก่ไข่สีน้ำตาลในระยะไก่อุ่น

อายุ (สัปดาห์)	อาหารที่กินเฉลี่ย (กรัม/ตัว/วัน)		อาหารกินสะสม (กก./ตัว)	
	เล็กฮอร์นขาว	ไก่ไข่สีน้ำตาล	เล็กฮอร์นขาว	ไก่ไข่สีน้ำตาล
1	11	12	0.08	0.09
2	15	19	0.18	0.22
3	21	25	0.33	0.39
4	29	30	0.53	0.60
5	37	36	0.80	0.85
6	41	41	1.09	1.14
7	45	46	1.40	1.46
8	47	51	1.74	1.81
9	50	55	2.09	2.20
10	53	59	2.46	2.62
11	55	64	2.85	3.07
12	57	68	3.25	3.54
13	59	72	3.66	4.05
14	61	75	4.09	4.57
15	62	77	4.52	5.11
16	64	80	4.97	5.67
17	66	83	5.43	6.25
18	68	86	5.93	6.80
19	71	88	6.39	7.26
20	75	93	6.91	7.71

ที่มา : Bell and Weaver (2002) หน้า 988

การจัดการไก่อุ่นในกรง

ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่อุ่นจะขึ้นอยู่กับอายุไก่ที่ต้องการจะย้ายไปยังโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งปกติมักจะย้ายในช่วงอายุ 16-22 สัปดาห์ แต่บางกรณีก็สามารถย้ายไปยังโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่เมื่ออายุประมาณ 14 สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม อายุที่เหมาะสมที่สุดควรอยู่ระหว่าง 18-19 สัปดาห์

พื้นที่การเลี้ยง

ความหนาแน่น (Density) ความหนาแน่นในการเลี้ยงไก่รุ่นจะขึ้นอยู่กับสายพันธุ์และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ จากการทดลองเลี้ยงไก่เล็กฮอร์นขาวในกรงขนาด 24 x 24 นิ้ว ตั้งแต่อายุ 1 วันจนกระทั่งถึงอายุ 16 สัปดาห์ โดยมีพื้นที่ต่อตัวอยู่ระหว่าง 29-96 ตร.นิ้ว/ตัว พบว่า ถ้าหากพื้นที่เลี้ยงต่อตัวต่ำกว่า 58 ตร.นิ้ว/ตัว จะมีผลทำให้น้ำหนักตัวลดลง ดังนั้นถ้าหากจะให้ผลคุ้มค่าทางเศรษฐกิจมากที่สุดในการขนาด 24 x 24 นิ้ว ควรจะใช้อัตราการเลี้ยง 10 ตัว/กรง จนกระทั่งอายุ 16 สัปดาห์ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3 แสดงผลการเลี้ยงไก่ไข่อุ่นพันธุ์เล็กฮอร์นขาวในกรงขนาด 24 x 24 นิ้ว ต่อน้ำหนักตัวเมื่ออายุ 16 สัปดาห์

จำนวน (ตัว/กรง)	6	8	10	12	14	16	18	20
พื้นที่/ตัว (ตร. นิ้ว)	96	72	58	48	41	36	32	29
น้ำหนักตัว (กก./ตัว)	1.27	1.20	1.23	1.17	1.13	1.11	1.08	1.02

ที่มา : Bell and Weaver (2002) หน้า 990

การชั่งน้ำหนักตัว

ระหว่างการเลี้ยงไก่ไข่อุ่นจำเป็นต้องมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงน้ำหนักตัวของไก่ที่เลี้ยงโดยการชั่งน้ำหนักตัวของไก่ในฝูงเพื่อติดตามน้ำหนักตัวเปรียบเทียบกับน้ำหนักตัวมาตรฐานของสายพันธุ์ที่แนะนำโดยบริษัทผู้ผลิตสายพันธุ์ไก่ และเพื่อติดตามความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวฝูง เนื่องจากการจับไก่มาชั่งน้ำหนักทุกตัวนั้นกระทำได้ยาก สิ้นเปลืองแรงงาน และมีผลเสียมากกว่าผลดี เนื่องจากจะก่อให้เกิดความเครียดมาก ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงควรมีการสุ่มไก่เพื่อชั่งน้ำหนักตัว จำนวนไก่ที่ทำการสุ่มชั่งน้ำหนักตัวนั้นจะต้องมีจำนวนเพียงพอที่จะใช้เป็นตัวแทนของไก่ทั้งฝูงได้ การสุ่มไก่เพื่อชั่งน้ำหนักตัวจะต้องอยู่บนพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. ไก่ที่สุ่มมานี้จะต้องเป็นตัวแทนที่ดีของไก่ทั้งฝูง
2. การชั่งน้ำหนักตัวจะต้องใช้เครื่องชั่งที่ได้มาตรฐานและมีขนาดเหมาะสมกับน้ำหนักตัวไก่ที่จะทำการชั่ง
3. การชั่งน้ำหนักตัวควรจะเริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่อายุ 3 สัปดาห์เป็นต้นไป
4. ทำการชั่งน้ำหนักตัวไก่ทุก ๆ สัปดาห์ ในช่วงที่ยังเป็นไก่รุ่น และทุก ๆ เดือนในช่วงให้ผลผลิตไข่
5. ควรสุ่มไก่จากแต่ละพื้นที่ แต่ละชั้น และแต่ละแถวภายในโรงเรือนเดียวกันเพื่อใช้เป็นตัวแทนของฝูง พร้อมกันนี้ยังใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างของน้ำหนักตัวของไก่ที่เลี้ยงในแต่ละแถว และแต่ละชั้นอีกด้วย เพื่อจะได้แก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากข้อผิดพลาดของการจัดการได้ทันทั่วทั้ง การชั่งน้ำหนักตัวควรจะทำในกรงเดิมหรือชั่งน้ำหนักไก่ตัวเดิมทุกครั้ง
6. การชั่งน้ำหนักตัวจะต้องทำการชั่งในเวลาเดียวกันเสมอ ซึ่งปกติมักจะทำการชั่งน้ำหนักตัวในช่วงบ่าย

น้ำหนักตัวมาตรฐานสำหรับไก่ไข่รุ่น

บริษัทผู้ผลิตสายพันธุ์ไก่จะให้ความสำคัญกับน้ำหนักตัวแต่ละสัปดาห์มาก เนื่องจากได้มีการทดสอบมาแล้วว่าน้ำหนักตัวที่เหมาะสมเมื่อไก่เจริญเติบโตจนถึงวัยเจริญพันธุ์ (อายุประมาณ 20 สัปดาห์) นั้นควรมีน้ำหนักตัวเท่าใด เพื่อจะได้เป็นไก่ไข่ที่ให้ผลผลิตดีที่สุด มีคุณภาพไข่ดีที่สุด และมีอัตราการตายต่ำที่สุด

ความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัว

การเลี้ยงไก่เป็นฝูงใหญ่ ผู้เลี้ยงจะมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำหนักตัวไก่ที่แตกต่างกันมาก ไก่บางตัวมีขนาดเล็ก ไก่บางตัวมีขนาดใหญ่ ไก่ตัวที่มีขนาดใหญ่จะรังแกและขับไล่ไม่ให้ไก่ตัวที่เล็กกว่าได้กินอาหาร จึงทำให้ไก่ตัวที่เล็กอยู่แล้วได้รับอาหารไม่เพียงพอ อ่อนแอ และจนอาจเป็นพาหะนำโรค เมื่อถึงเวลาให้ผลผลิต ไก่แต่ละตัวในฝูงจะเริ่มให้ผลผลิตไม่พร้อมกันส่งผลให้ผลผลิตไข่สูงสุดไม่พร้อมกันด้วย ดังนั้นผลผลิตไข่เฉลี่ยของฝูงจึงต่ำกว่ามาตรฐาน การที่ไก่ในฝูงมีความสม่ำเสมอต่ำทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการฟาร์ม สาเหตุที่ไก่ในฝูงมีความสม่ำเสมอต่ำอาจเกิดจากการเลี้ยงไก่หนาแน่นเกินไป การจัดการอุปกรณ์ให้น้ำและอาหารไม่เพียงพอ คุณภาพของอาหารไม่ดี การควบคุมอาหารไม่ถูกวิธีและปัญหาสุขภาพไก่ เพื่อให้ไก่ในฝูงมีความสม่ำเสมอหรือน้ำหนักเฉลี่ยใกล้เคียงกันผู้เลี้ยงจะต้องทำการสุ่มชั่งน้ำหนักไก่ โดยทั่วไปจะทำการสุ่มชั่งน้ำหนักไก่เพื่อหาความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวคัดแยกไก่ตามน้ำหนักตัวเมื่อไก่อายุ 7-8 สัปดาห์ โดยจะต้องสุ่มชั่งน้ำหนักไก่ทุกสัปดาห์ดังนี้

1. สุ่มชั่งน้ำหนักไก่ 10% ของฝูง ชั่งทุกห้อง จดบันทึกจำนวนไก่ทั้งหมดที่ชั่งและน้ำหนักไก่แต่ละตัวที่ชั่งได้

2. จากข้อมูลในข้อ 1. นำมาคำนวณหาความสม่ำเสมอของฝูงซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$\text{ความสม่ำเสมอ (\%)} = \frac{\text{จำนวนไก่ที่มีน้ำหนักอยู่ในช่วง } \pm 10 \% \text{ ของน้ำหนักเฉลี่ย}}{\text{จำนวนไก่ที่ชั่ง (ตัว)}} \times 100$$

นำข้อมูลที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานดังแสดงในตารางที่ 4 เพื่อตรวจสอบว่าความสม่ำเสมอของฝูงไก่ที่เราเลี้ยงอยู่ในระดับใด เช่น ถ้าความสม่ำเสมอของไก่ในฝูงเท่ากับ 78 % แสดงว่าอยู่ในระดับดีกว่า จึงไม่จำเป็นต้องคัดไก่ต่อ แต่ถ้าความสม่ำเสมอของฝูงต่ำกว่า 78 % ให้ทำข้อ 3. ต่อ

3. กรณีที่ไก่ในฝูงมีความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวต่ำกว่ามาตรฐานแสดงว่าไก่ในฝูงมีน้ำหนักแตกต่างกันมาก ให้ทำการชั่งน้ำหนักไก่ทุกตัวในห้อง (ชั่ง 100 %) แล้วแบ่งห้องให้ไก่อยู่ตามน้ำหนักโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ น้ำหนักเบา น้ำหนักปกติ และน้ำหนักเกินกว่ามาตรฐาน เพื่อความสะดวกในการควบคุมอาหาร ทำให้ไก่ในฝูงกลับมามีน้ำหนักเท่ากัน

4. ในระหว่างการชั่งน้ำหนักไก่ให้ทำร่วมกับการคัดไก่ที่มีลักษณะผิดปกติออกจากฝูงด้วย

ตารางที่ 4 แสดงระดับความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวไก่ไข่อุ่น

ระดับ	ความสม่ำเสมอของฝูง (%)
ดีเยี่ยม (Superior)	91 ขึ้นไป
ดีมาก (Excellent)	84 – 90
ดี (Good)	77 – 83
ปานกลาง (Average)	70 – 76
พอใช้ (Fair)	63 – 69
เลว (Poor)	56 – 62
ใช้ไม่ได้ (Very poor)	ต่ำกว่า 55 ลงมา

ที่มา : North and Bell (1990) หน้า 314

ตัวอย่าง ไก่ไข่อุ่นฝูงหนึ่งจำนวน 500 ตัว เมื่ออายุ 7 สัปดาห์ ทำการสุ่มชั่งน้ำหนัก 10% ของ ฝูงได้ น้ำหนัก รวม 25,150 กรัม

1. น้ำหนักไก่ที่สุ่มชั่งเป็นรายตัว

600	400	475	400	550	650	500	500	550	475
520	370	420	530	470	475	475	860	500	400
450	390	475	460	470	500	550	475	450	450
475	470	500	440	750	500	710	550	650	520
475	450	860	500	475	475	720	530	600	510

2. น้ำหนักไก่เฉลี่ยต่อตัว

ไก่จำนวน 50 ตัว ชั่งน้ำหนักรวมได้ 25,150 กรัม

$$\text{น้ำหนักเฉลี่ย} = \frac{25,150}{50} = 503 \text{ กรัม}$$

3. น้ำหนัก $\pm 10\%$ ของน้ำหนักเฉลี่ย

$$- 10 \% = 503 - \frac{(503 \times 10)}{100} = 452.7 \text{ กรัม}$$

$$+ 10 \% = 503 + \frac{(503 \times 10)}{100} = 553.3 \text{ กรัม}$$

- 10 %			+ 10 %			
ไถ่หน้าหนักตัวต่ำ (ไถ่เล็ก)			ไถ่หน้าหนักตัวเกิน (ไถ่ใหญ่)			
400	400	370	น้ำหนักเฉลี่ย 503 กรัม จำนวน 32 ตัว	600	650	860
420	450	390		860	750	710
440	400	450		650	720	600
	9 ตัว				9 ตัว	
452.7 กรัม				553.3 กรัม		

จำนวนไถ่ทั้งหมด	50 ตัว
ไถ่เล็กที่มีน้ำหนักต่ำ	9 ตัว
ไถ่ใหญ่ที่น้ำหนักเกิน	9 ตัว
ไถ่ที่อยู่นอกช่วงมีทั้งหมด	18 ตัว
ไถ่ที่อยู่ในช่วงมีทั้งหมด	32 ตัว

4. ค่าความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัว

$$= \frac{32}{50} \times 100 = 64 \%$$

ฝูงไถ่ที่ดีควรมีความสม่ำเสมอตั้งแต่ 78% ขึ้นไป ในกรณีของไถ่ฝูงนี้มีความสม่ำเสมอเพียง 64% จึงต้องทำการคัดไถ่เพื่อแยกขนาดไถ่เล็ก ไถ่มาตรฐาน และไถ่ใหญ่ โดยชั่งน้ำหนักไถ่ทั้งฝูง (ชั่ง 100%) จากตารางมาตรฐานของไถ่พันธุ์ไฮเซ็กซ์ (Hisex) จะพบว่าน้ำหนักมาตรฐานของไถ่พันธุ์นี้เมื่ออายุ 7 สัปดาห์ จะต้องเท่ากับ 500 กรัม และกินอาหาร 40 กรัม/ ตัว/ วัน (4 กก./100 ตัว/วัน) และจากการสุ่มชั่งน้ำหนักไถ่พบว่าไถ่ฝูงนี้มีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 503 กรัม ซึ่งใกล้เคียงกับมาตรฐาน แต่มีความสม่ำเสมอต่ำจึงต้องจัดแบ่งไถ่ออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 น้ำหนักสูงกว่ามาตรฐาน ห้ามลดอาหาร แต่ให้คงอาหารไว้เท่าเดิม 40 กรัม/ ตัว/ วัน เพื่อให้ไถ่มีการเจริญเติบโตช้าลง จนกระทั่งมีน้ำหนักตัวเข้าสู่มาตรฐานในสัปดาห์ต่อไป

กลุ่มที่ 2 น้ำหนักปกติ ให้อาหารตามปกติคือ 40 กรัม/ ตัว/ วัน ในสัปดาห์ที่ 7 และเพิ่มขึ้นตามปกติทุกสัปดาห์ ตามตารางมาตรฐาน

กลุ่มที่ 3 น้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน ให้เพิ่มอาหารมากกว่าปกติที่เคยได้รับ 200-300 กรัม/ ไถ่ 100 ตัว/ วัน ตามอายุและขนาดไถ่ เช่น เคยได้รับ 40 กรัม/ ตัว/ วัน หรือ 4 กก./100 ตัว/วันในสัปดาห์ที่ 7 ให้เพิ่มเป็น 4.2-4.3 กก./100 ตัว/วัน

ให้ปฏิบัติเช่นนี้จนกระทั่งไถ่กลุ่ม 1 และกลุ่ม 3 มีน้ำหนักเข้าสู่มาตรฐาน

ปัจจัยที่มีผลต่อน้ำหนักตัว

น้ำหนักตัวลูกไก่ (Chick weight) ลูกไก่ที่มีน้ำหนักตัวมากเมื่อเจริญเติบโตเป็นไก่รุ่นก็จะมีน้ำหนักตัวมากตามไปด้วย และความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวลูกไก่จะสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวในไก่ฝูงนั้น ๆ

ฤดูกาล (Season) น้ำหนักตัวที่แนะนำโดยบริษัทผู้ผลิตสายพันธุ์ไก่นั้นมักจะแนะนำค่าน้ำหนักตัวเฉลี่ยของไก่ที่เลี้ยงจากหลายฤดูกาล ซึ่งโดยปกติแล้วฤดูกาลจะมีผลต่อน้ำหนักตัวของไก่ เช่น ไก่ไข่อุ่นที่เจริญเติบโตในช่วงฤดูหนาวมักจะมีน้ำหนักตัวมากกว่าไก่ที่เลี้ยงในช่วงฤดูร้อนประมาณ 10% เนื่องจากในช่วงฤดูร้อนไก่จะกินอาหารลดลงจนได้รับโภชนาไม่เพียงพอต่อความต้องการตามที่กำหนดไว้ทำให้น้ำหนักตัวของไก่อ่อนกว่าตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การให้แสงสว่าง

สัตว์ปีกเป็นสัตว์ที่ไวต่อความยาวแสงต่อวันมากโดยจะมีผลไปกระตุ้นการทำงานของฮอร์โมนเพศและการทำงานของระบบสืบพันธุ์ ดังนั้นแสงสว่างจึงมีผลโดยตรงต่ออายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงความยาวแสงต่อวันจะทำให้อายุเมื่อไข่ฟองแรกเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยการเพิ่มความยาวแสงต่อวันจะทำให้ไก่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์หรือให้ไข่ฟองแรกเร็วขึ้น ในขณะที่ถ้าหากลดความยาวแสงต่อวันให้น้อยกว่า 12 ชั่วโมง/วัน จะทำให้ไก่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ช้าลง

ถ้าไก่ไข่อุ่นเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เร็วเกินไปจะส่งผลให้ได้ไข่ฟองเล็กและอาจเกิดมดลูกทะลักได้ เนื่องจากระบบสืบพันธุ์เจริญเร็วกว่าการเจริญทางด้านโครงสร้างของร่างกาย ดังนั้นในช่วงของการเลี้ยงไก่รุ่นจึงควรมีการควบคุมความยาวแสงต่อวัน ปัจจุบันโรงเรือนเลี้ยงไก่รุ่นจะใช้ระบบ Dark out คือโรงเรือนที่ปิดด้วยผ้าม่านสีดำแสงสว่างที่ไก่ได้รับจะได้จากหลอดไฟเท่านั้น จึงทำให้สามารถควบคุมความยาวแสงต่อวันได้ ซึ่งปกติจะควบคุมความยาวแสงต่อวันไว้ที่ 10-12 ชั่วโมง/วัน หรืออาจจะให้แสงน้อยกว่านี้ เช่น ให้แสง 6-8 ชั่วโมง/วันก็ได้

ผลของการควบคุมความยาวแสงในไก่ไข่อุ่น

การควบคุมความยาวแสงนอกจากจะช่วยยืดอายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกแล้ว ยังมีผลดีด้านอื่นอีกหลายประการ เช่น

1. การลดความยาวแสงในระยะไก่รุ่นจะช่วยยืดอายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกออกไปได้
2. การลดความยาวแสงต่อวันในระยะไก่รุ่นให้สั้นลงเหลือประมาณ 6-8 ชั่วโมงจะทำให้ผลผลิตไข่ในช่วงครึ่งแรกของการไข่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จะไม่มีผลต่อปริมาณการให้ไข่ในช่วงท้ายของการให้ผลผลิต
3. การลดความยาวแสงต่อวันในระยะไก่รุ่นจะทำให้ไก่ให้ไข่ฟองแรกใหญ่ขึ้น และน้ำหนักไข่ในช่วง 4-5 เดือนแรกของการไข่จะมากกว่าด้วย
4. การใช้โปรแกรมการให้แสงสามารถยืดอายุการให้ไข่ฟองแรกหรืออายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ออกไปได้สูงสุดประมาณ 3 สัปดาห์

5. การจำกัดปริมาณอาหารเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวร่วมกับโปรแกรมการให้แสงสามารถยืดอายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ หรืออายุเมื่อให้ไขฟองแรกออกไปได้สูงสุดประมาณ 3 สัปดาห์

การตัดปาก (Beak-trimming)

การตัดปากไก่ในสมัยก่อนมักจะใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Debeaking แต่ปัจจุบันนิยมใช้คำว่า Beak-trimming เนื่องจากโดยความหมายของคำว่า Debeaking นั้นมักจะหมายถึงการเอาปากออกไป แต่การตัดปากไก่นั้นมีการตัดเฉพาะส่วนปลายของปากออกไปไม่ได้ตัดปากทั้งหมดออกไป ฉะนั้น คำว่า Beak-trimming จึงเหมาะสมกว่า

การตัดปากไก่เป็นเทคนิคในการจัดการเพื่อลดนิสัยการจิกต่อกัน (Cannibalism) การจิกขน และความรุนแรงจากการจิกตีเนื่องจากการจัดลำดับชั้นทางสังคม การตัดปากไก่ผลดีในการเลี้ยงไก่ดังนี้

- ลดอัตราการตายเนื่องจากการจิกกัน
- ลดการบาดเจ็บ
- ทำให้ฝูงไก่สงบขึ้น
- ลดการสูญเสียอาหารเนื่องจากการคุ้ยเขี่ย

การตัดปากไก่นั้นมีหลายวิธี แต่วิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดได้แก่ การใช้ใบมีดร้อนที่คมและสะอาดตัดปลายจะงอยปากแล้วจี้อีกครั้งหนึ่งเพื่อตกแต่งรอยตัดให้เรียบร้อยและห้ามเลือด เรียกวิธีการตัดแบบนี้ว่า วิธี Precision beak-trimming

อายุที่เหมาะสม

การตัดปากไก่สามารถกระทำได้ตลอดอายุของไก่ แต่ผลกระทบต่อตัวไก่จะน้อยที่สุดถ้าหากทำการตัดปากไก่ที่มีอายุน้อย อย่างไรก็ตาม การตัดปากไก่ที่ยังมีอายุน้อยเกินไปจะทำให้จะงอยปากยื่นยาวออกมาอีกเมื่อไก่อายุมากขึ้นจึงจำเป็นต้องทำการตัดปากอีกครั้งหนึ่ง การตัดปากไก่ที่กำลังให้ไขจะส่งผลให้ไก่อัตนั้นหยุดการวางไข่ซึ่งอาจจะหยุดนานหลายสัปดาห์ก็ได้ ในทางปฏิบัติ การตัดปากไก่อ้มักจะกระทำเมื่อไก่อายุประมาณ 10 วัน หรือ 6-7 สัปดาห์ หรือ 12-14 สัปดาห์ การตัดปากไก่ที่มีอายุมากกว่า 14 สัปดาห์ไปแล้วจะทำให้การให้ไขฟองแรกช้าออกไป

การตัดปากไก่ในขณะที่ไก่อังมีอายุน้อยจะมีผลดีอีกประการคือ จะทำให้ไก่ในฝูงไม่มีนิสัยจิกต่อกัน ดังนั้น ผู้เลี้ยงไก่บางรายจะถือว่าการตัดปากไก่อที่ยังมีอายุน้อยเป็นการตัดปากชั่วคราวเพื่อให้ไก่ในฝูงไม่มีนิสัยการจิกต่อกัน แต่การตัดปากถาวรนั้นจะกระทำอีกครั้งเมื่อไก่โตขึ้น โดยทั่วไปมักจะตัดปากครั้งที่สองเมื่อไก่อายุประมาณ 12-14 สัปดาห์ ในกรณีที่เราเลี้ยงไก่อุ่นภายในโรงเรือนที่ควบคุมความเข้มของแสงให้อยู่ที่ 0.5 ฟุตเทียนได้ เราก็สามารถยืดอายุการตัดปากลูกไก่ออกไปได้ถึงอายุ 6 สัปดาห์หรือมากกว่านี้ จึงทำให้สามารถตัดปากไก่เพียงครั้งเดียวได้

การตัดปากจะต้องสัมพันธ์กับการจัดการด้านอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากการตัดปากจะทำให้ไก่เกิดความเครียดอย่างมาก จึงไม่ควรทำการตัดปากไก่อ่วมกับการทำงานอย่างอื่น เช่น การทำวัคซีน การเปลี่ยนสูตรอาหาร การเปลี่ยนอุปกรณ์ภายในโรงเรือน ในทางปฏิบัติการตัดปากไก่อ้มักจะกระทำก่อนหรือหลังจากที่ไก่ได้รับความเครียดจากการจัดการด้านอื่นอย่างน้อย 2 สัปดาห์

ปริมาณปากที่จะต้องตัด

การตัดปากลูกไก่ที่มีอายุน้อยกว่า 10 วัน มักจะมีแผ่นเหล็กที่มีช่องสำหรับสอดปากลูกไก่ช่วยในการตัด เรียกว่า Guide plate ซึ่งจะมีช่องอยู่หลายขนาดให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมของขนาดปากลูกไก่ ลูกไก่ที่มีอายุน้อยกว่า 7 วันมักจะใช้ช่องขนาด 3.5-4.5 มิลลิเมตร ถ้าหากใช้ช่องที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจะทำให้สามารถสอดปากลูกไก่เข้าไปได้ลึกขึ้นทำให้สามารถตัดปากออกได้มากขึ้น ในกรณีที่ทำการตัดปากกับเครื่องตัดปากไก่ที่ไม่มี Guide plate ผู้ตัดจะต้องฝึกหัดให้มีความชำนาญสูงมากโดยจะต้องกะระยะให้ตัดปากไก่ห่างจากขอบจมูกลูกไก่ประมาณ 3-4 มิลลิเมตร แล้วตัดปากล่างให้ยาวกว่าปากบนเล็กน้อย สำหรับลูกไก่อายุไม่เกิน 7 วัน มักจะให้ปากล่างยาวกว่าปากบนประมาณ 1 มิลลิเมตร ความมากน้อยในการตัดปากจะวัดจากขอบจมูกถึงปลายจะงอยปาก ถ้าตัดออกไปประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวจากขอบจมูกถึงปลายจะงอยปาก เรียกว่า การตัดแบบสั้นมาก (Severe) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมาก แต่ถ้ายัดปากไก่เพียงประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวจากขอบจมูกถึงปลายจะงอยปาก เรียกว่า Moderate การตัดปากแบบนี้จะให้ผลไม่ดีนัก เนื่องจากจะมีปากงอกยาวขึ้นมาใหม่ได้เร็ว

สำหรับเครื่องตัดปากที่ไม่มี Guide plate ผู้ตัดจะต้องตัดปากบนก่อนแล้วจึงตัดปากล่าง การตัดทั้งปากบนและปากล่างพร้อมกันจะทำให้ต้องออกแรงในการตัดมากหรืออาจจะต้องตัดหลายครั้งซึ่งจะทำให้ปากไก่เกิดรอยไหม้หรือเสียหายได้ จึงไม่แนะนำให้ตัดปากบนและปากล่างพร้อมกันโดยเฉพาะเมื่อไก่โตขึ้น

ความถูกต้องของการตัดปากไก่

ประสิทธิภาพในการตัดปากไก่จะพิจารณาจากความสามารถในการลดนิสัยการจิกตีกัน ความรุนแรงของการจิกชน การสูญเสียอาหาร และการลดการตายของเพื่อนร่วมกรงในไก่ไข่ ลักษณะของการตัดปากไก่ที่แนะนำคือ เมื่อทำการตัดแล้วปากบนจะเป็นรอยตัดที่มีลักษณะเอียงเข้าด้านในจากพื้นผิวด้านบนเข้าไป ปากล่างก็ต้องลาดเอียงจากด้านนอกเข้าด้านในเช่นกัน เมื่อตัดทั้งปากบนและปากล่างเสร็จแล้วจะมองจากด้านข้างเป็นรูปตัววี (V-shape) เข้าด้านในและขอบของปากจะต้องไม่เป็นเหลี่ยมหรือแหลมคม หลังจากการตัดปากแล้วให้ใช้ใบมีดร้อนนั้นจี้ปากเพื่อห้ามเลือดและตกแต่งซึ่งจะต้องใช้เวลาประมาณ 2 วินาที

ใบมีดที่ใช้ตัดปากไก่จะทำด้วยโลหะผสมนิกเกิล มีลักษณะคมและต้องสะอาด ใบมีดแต่ละใบจะมีอายุการใช้งานหรือสามารถตัดปากไก่ได้ประมาณ 3,000-5,000 ตัวขึ้นกับวิธีการตัดและอุณหภูมิที่ใช้ ปกติหลังจากทำการตัดปากแล้วจะใช้ใบมีดร้อนนั้นเพื่อการห้ามเลือด แต่ถ้าอุณหภูมิใบมีดสูงเกินไปก็จะทำให้ปากไก่เสียหายได้ แต่ถ้าอุณหภูมิใบมีดต่ำเกินไปก็จะทำให้ปากไก่ที่ตัดแล้วงอกยาวขึ้นมาอีก อุณหภูมิของใบมีดที่เหมาะสมสำหรับการตัดปากไก่ควรอยู่ระหว่าง 950-1,250 °ซ